

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

ECONOMIC CONTENT OF INNOVATIONS FOR AGRICULTURAL ENTERPRISES

У статті досліджено трактування вчених-економістів щодо суті понять «інновації» та «агроінновації». Вивчено види інновацій та визначено з них пріоритетні для розвитку сучасних агроформувань. Розглянуто основні функції інновацій в економіці аграрного сектору. Приведено сучасні інноваційні технології напряму агро-ІТ, які інтенсивно впроваджуються у виробництво. Визначенню сучасні особливості впровадження агроінновацій для сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: інновації, функції інновацій, інноваційний процес, агроінновації, агротехнології, технологічні процеси, економічне зростання.

В статье исследованы трактовки ученых-экономистов относительно сути понятий «инновации» и «агроинновации». Изучены виды инноваций и определены приоритетные для развития современных агроформирований. Рассмотрены основные функции инноваций в экономике аграрного сектора. Приведены современные инновационные технологии направления агро-ИТ, которые

интенсивно внедряются в производство. Определены современные особенности внедрения агроинноваций для сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: инновации, функции инноваций, инновационный процесс, агроинновации, агротехнологии, технологические процессы, экономическое развитие.

The article deals with the interpretation of scientists-economists on the essence of concepts of "innovation" and "agro innovations". Types of innovations are studied and priority ones for the development of modern agroformations are distinguished. The main functions of innovations in the economy of the agrarian sector are considered. The modern innovative technologies of the direction of agro IT, which are intensively introduced into production, are presented. The modern features of the introduction of agro innovations at agricultural enterprises are determined.

Key words: innovations, functions of innovations, innovation process, agro innovations, agro-technologies, technological processes, economic growth.

УДК 330.341.1:338.43

Стукан Т.М.

аспірант

Херсонський державний аграрний
університет

Постановка проблеми. Сьогодні більшість аграрних підприємств різних організаційних форм неспроможна виробляти високоякісну й конкурентоспроможну продукцію. Це пов'язано зі структурними недосконалотями: застарілим матеріально-технічним забезпеченням, диспаритетом цін на продукцію, нестабільністю та коливанням цін на паливно-мастильні матеріали, недосконалою кредитно-фінансовою системою та невідповідністю інституційного середовища потребам виробництва, низьким рівнем освоєння науково-технічних розробок, низькою інвестиційною привабливістю окремих сегментів аграрної сфери. Для обґрунтування перспектив розвитку аграрних підприємств на інноваційній основі доцільно провести теоретичне визначення сутності основних елементів досліджуваної проблеми, вивчення їх системного зв'язку і впливу на результативність національної економіки. Впровадження інноваційних технологій у виробничо-господарську діяльність є провідним завданням для кожного агроформування, але для цього спочатку надзвичайно важливим є вивчення суті поняття «інновації», «агроінновації», їх функцій, видів та сучасних особливостей для сільськогосподарських підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням поняття «інновації» займалися як зарубіжні, так і вітчизняні науковці. У світовій практиці вперше суть інновацій в економічному розвитку розкрита у працях М. Портера [16, с. 171], Х. Рігса [17, с. 19], Р. Ротвелла, П. Гардинера [18, с. 168],

Дж. Сороса [19, с. 479], Р. Фостера [23, с. 27–28], Г. Хамела, К. Прахалада [24, с. 216] та ін. Серед вітчизняних учених, що займаються дослідженням даного питання, можна назвати С. Ільєнкова [7, с. 16], Г. Ковальова [9, с. 33], А. Круглікова [13], Ю. Морозова [15, с. 6], К. Познанського [6], Р. Фатхутдінова [22, с. 279] та ін.

Постановка завдання. Мета статті – розкрити теоретичний зміст сутності поняття «інновації», «агроінновації», визначити їх функції, види та сучасні особливості впровадження для сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із головних факторів, що впливають на ефективність економічної діяльності аграрних підприємств, сьогодні визначено відсутність механізму інноваційного забезпечення розвитку виробництва, тому інвестиційно-інноваційні процеси, що протікають у країнах світу та в Україні вимагають передусім теоретично обґрунтованого розкриття суті понять «інновації», «агроінновації» для визначення на цій основі напрямів активізації інноваційної діяльності агроформувань.

У науковій літературі поняття «інновація» з'явилося у 1912 р. завдяки праці відомого економіста Йозефа Шумпетера «Теорія економічного розвитку» [26]. Вчений трактує цю категорію як економічний засіб, який використовується підприємством для максимізації прибутку та мінімізації витрат. Й. Шумпетер обґрунтував і довів, що інновація відіграє важливу роль в економічному розви-

тку, спонукає до збільшення та розширення виробництва через постійну зміну її комбінацій – старих і нових, причому кожна нова комбінація факторів виробництва повинна включати необхідні або базисні засоби виробництва із старої [26].

Економічний словник-довідник розкриває суть поняття «інновація» як упровадження нових форм організації праці й управління, що охоплює не тільки одне підприємство, а їх сукупність чи галузь у цілому [4]. Ф. Котлер дає таке визначення інновації: ідея, товар або технологія, що запущені в масове виробництво і представлені на ринку, які споживач сприймає як абсолютно нові або такі, що володіють деякими унікальними властивостями [11].

Сьогодні існують сотні визначень поняття «інновації», кожне з яких тією чи іншою мірою розкриває головну сутність цієї категорії (табл. 1).

Аналіз трактувань сутності поняття «інновації», наведений у табл. 1, дає змогу зробити висновок, що так чи інакше у кожного з дослідників дана категорія взаємопов'язана і відповідає тим умовам, часу та стану економіки, коли вони дійшли висновку стосовно розкриття змісту цього поняття. Інновації сьогодні – це інструмент, засіб для розв'язання комплексних проблем і досягнення стратегічних цільових орієнтирів розвитку

для зростання економіки і підвищення добробуту громадян. Натомість інновації для сільськогосподарських підприємств – це передусім упровадження у виробництво сучасних результатів досліджень і розробок у вигляді нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур, порід і видів тварин, штамів мікроорганізмів, освоєння сучасної сільськогосподарської техніки, технологічних процесів, хімічних й біологічних препаратів (вакцини).

Вивчення всіх складників інноваційного процесу дасть змогу краще зрозуміти суть інновацій, побачити їх різновидність, сприятиме побудові ефективного механізму управління інноваційною діяльністю на підприємстві та визначить пріоритетні напрями його інноваційного розвитку. Інноваційний розвиток стає тим фундаментом, який визначає економічну міць підприємств та його подальші перспективи виходу на зовнішній ринок. Суть теоретичного складника в дослідженні поняття «інновації» відображено на рис. 1.

В аграрному секторі інноваційні процеси та інновації дуже різноманітні. Найважливішими є технічні, технологічні, екологічні, біологічні, більшість із них впливає на життєдіяльність живих організмів, що необхідно враховувати на всіх рівнях управління інноваціями. Крім згаданих, в агропромисловому комплексі розробляються й упро-

Таблиця 1

Трактування суті поняття «інновації»

Автор	Визначення
Вікіпедія	Це результат системної діяльності, спрямованої на реалізацію досягнень науково-технічного прогресу та їх удосконалень, що сприяє кількісним та якісним змінам у внутрішньому середовищі підприємства та забезпечує підвищення ефективності та отримання конкурентних переваг [4]
Економічний енциклопедичний словник	Довгострокові вкладення капіталу в різні галузі господарства на зовнішньому та внутрішньому ринку для отримання прибутку [3]
Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40–IV	Новостворені або вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальну сферу [5]
Р. Кантер	Процес утілення у життя будь-якої нової ідеї, що пропонує вирішення якоїсь ідеї [27]
Г. Ковальов	Кінцевий результат інноваційної діяльності, у процесі якої створюються (купуються) і використовуються нововведення [9, с. 33]
Н. Кондратьєв	Економічний процес, циклічний, який протікає або виникає у безпосередній взаємодії з технологічними, соціально-економічними та суспільними процесами [10]
Ф. Котлер	Ідея, товар або технологія, які запроваджені у виробництво і представлені на ринку як зовсім нові чи такі, що мають деякі унікальні властивості [12, с. 21]
М. Портер	Можливість здобути конкурентні переваги. Інновації виявляються в новому дизайні продукту, у новому процесі виробництва, у новому підході до маркетингу чи в новій методиці підвищення кваліфікації працівників [16, с. 171]
Р. Ротвелл, П. Гардинер	Комерціалізація не тільки основного вдосконалення в технічному процесі (радикальне нововведення), а й використання змін невеликого масштабу в технологічних навичках (удосконалення чи незначне нововведення) [18, с. 168].
Дж. Сорос	Одна з головних переваг вільних ринків, але на фінансових ринках інновації неминуче породжують нестабільність. Інновації приносять інтелектуальне задоволення й прибуток інноваторам, але пріоритетом має бути підтримання стабільності або, точніше, запобігання розвитку небажаних тенденцій на ринках [19, с. 379]
Н. Уколова	Сталі стосунки з приводу впровадження і застосування нововведень (нових технологій, винаходів, відкриттів) [21, с. 15]

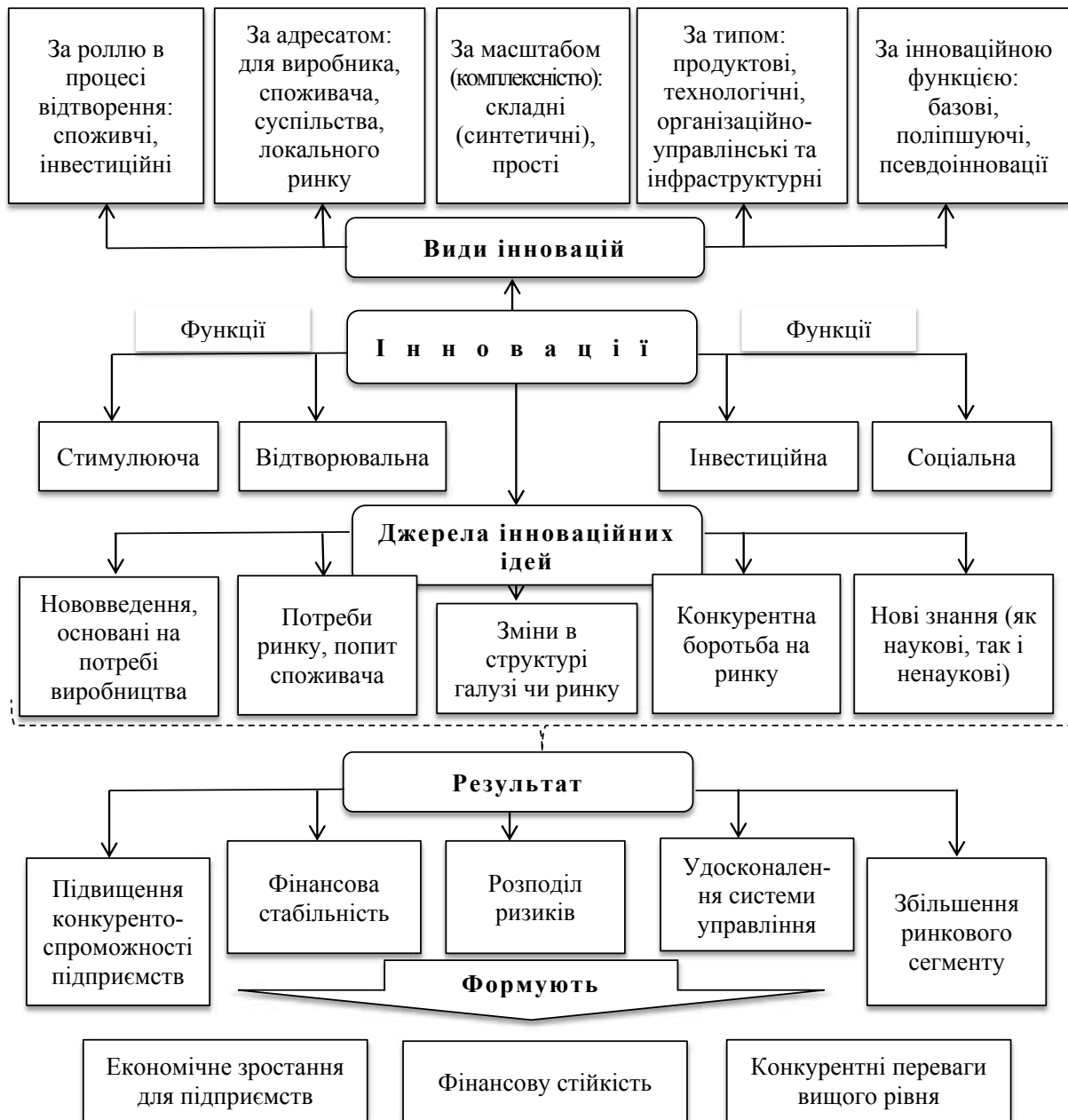

Рис. 1. Теоретична платформа розкриття суті інновацій

Джерело: сформовано автором

ваджуються організаційні та економічні інновації, призначені для галузі загалом або для окремих її підгалузей та складників.

Кожний вид інновацій застосовується у різних сферах, проте є необхідним і незамінним для успішного розвитку аграрних підприємств: технічні й технологічні інновації спрямовані на поліпшення параметрів виробничого процесу та його результатів; організаційні – розробляються і впроваджуються для вдосконалення організації праці, управління, економічного та виробничого процесу, ринку тощо; економічні – забезпечують підвищення економічних показників і результатів функціонування національної, галузевої економіки та економіки

певних регіонів або суб'єктів господарювання. Окрему групу утворюють технологічні новації та інжиніринг, що класифікуються за стадіями технологічного процесу у суб'єктів господарювання.

Змістом відтворювальної функції інновацій є отримання прибутку, який спрямовується на розширення обсягів виробничо-торгової, інвестиційної і фінансової діяльності. Відтворювальна функція означає, що інновація являє собою важливе джерело фінансування розширеного відтворення. Соціальна функція полягає у тому, що за допомогою інновацій відбувається підвищення комфортності, поліпшення середовища проживання й якості життя населення. Натомість при-

буток, який одержаний за рахунок реалізації інновації, може використовуватися як капітал. Цей капітал може спрямовуватися на фінансування як усіх інвестицій, так і конкретно нових видів інновацій, тому зміст інвестиційної функції інновації полягає у використанні прибутку від інновації для інвестування. Реалізація інновацій призводить до того, що суб'єкт господарювання отримує прибуток і реалізовує свою головну мету діяльності, що стає стимулом для продукування нових інновацій, вивчення попиту, вдосконалення організації маркетингової діяльності, застосування більш сучасних прийомів керування фінансами (реінжиніринг, бренд-стратегія, бенчмаркінг). Усе це й становить головний зміст стимулюючої функції інновації

Сьогодні агроінновації набувають усе більшого значення для аграрної сфери економіки, тому їм приділяється увага як у дослідженні їх на теоретичному рівні, так і на впровадженні у практиці. У найширшому розумінні агроінновація – це нововведення, що реалізується в аграрній сфері. Науковці пропонують різні підходи до визначення цього поняття. Так, агроінновацію трактують і як системні впровадження в аграрну сферу результатів науково-дослідної роботи, що сприяють позитивних якісним та кількісним змінам у характеристиці взаємозв'язків між біосферою та техносферою, а також поліпшують стан навколишнього природного середовища, або як результат праці, отриманий завдяки застосуванню нових наукових знань, що перетворюють процес функціонування й розвитку виробничо-господарської системи АПК у напрямі підвищення її ефективності, стійкості та системної якості відносин [2].

Розвиток підприємств аграрного сектору економіки України здійснюється під впливом інтеграційних процесів у світовий економічний простір. Відповідно, постають завдання вдосконалення наявної системи господарювання, підвищення їх конкурентоспроможності товаровиробників, а також активізації здатності вчасно реагувати й адаптуватися до змін економічного середовища. Важливо створити сприятливе підприємницьке середовище для функціонування підприємств. Перехід на інноваційний шлях розвитку передбачає вибір найбільш ефективних технічних, технологічних і організаційно-економічних рішень на основі досягнень науки і техніки. Сьогодні інноваційна політика аграрних підприємств є вагомим важелем забезпечення їх структурної перебудови, розширення асортиментного переліку товарів та насичення ринку якісною конкурентоспроможною продукцією. Перехід до інноваційної моделі означає не тільки стабілізацію, а й поступове підвищення технічного і технологічного рівня національного виробництва, наближення його до групи технологічно розвинених країн світу.

Агроінновації проходять етами розвитку, вдосконалення, і вже сьогодні аграрій може відчути їх практичне застосування на своїх фермерських господарствах. Так, за результатами 2017 р. український ринок поновили три продукти у сфері агро-ІТ. Серед них – LYNX, розумна пасіка, розробка, яка допомагає вести контроль над пасікою. Загальний принцип роботи ґрунтується на передачі даних із вуликів на централізований сервер, а вже з нього – на веб-сторінку або мобільний додаток пасічника. На вуликах встановлюються сенсори, які реєструють основні характеристики: вагу, показники мікроклімату, кількість бджіл. Поки що розробники не орієнтуються на промислові варіанти, але система масштабується і в такому варіанті. Передбачувана вартість оснащення одного вулика такою технологією – 30 дол. США. Це дорого для середньостатистичного пасічника, тому автори думають над здешевленням розробки [1].

Allfields.gov.ua – карта полів України. Реалізація ідеї дасть змогу створити карти всіх полів України. Користувачі зможуть побачити, які культури вирощуються на конкретних ділянках. Окрім цього, на ресурсі буде історія сівозмін, вартість оренди, інформація про власника землі і про того, хто фактично її використовує. Це дасть змогу розробляти рішення щодо ротації техніки на полях, а дистриб'ютори будуть знати, в які регіони краще поставляти визначені агрегати або насіннєвий матеріал [1].

Water Cloud – гроші з повітря. Розробники проєкту пропонують робити гроші з повітря. За їх словами, є багато регіонів, які відчувають дефіцит прісної води. Саме цю проблему може розв'язати створення агрегату Water Cloud, здійснюючи виробництво води за рахунок зміни температури повітряного потоку. Повітря потрапляє в агрегат, охолоджується і виділяється конденсат, який збирається у спеціальну ємність. Пристосування складається з системи живлення, вентиляції, охолодження, водовідведення і управління. Продуктивність і потужність агрегату регулюється за допомогою програмного забезпечення. Автори стверджують, що їх агрегат дасть змогу отримувати воду в чотири рази дешевше, ніж це коштує в районах із дефіцитом води, при цьому не порушуватиметься баланс в екосистемі [1].

Інноваційними чинниками розвитку аграрних підприємств нині є не тільки нові техніки та технології, а й сучасні системи організації праці та виробництва, мотивації, альтернативне підприємство, агротехнопарки. Агротехнопарки – це комплексний інфраструктурний об'єкт інноваційної діяльності, орієнтований на інтеграцію інтелектуального потенціалу аграрної науки [8]. До структури агротехнопарків входять навчальні заклади, дорадчі та консультаційні центри, інсти-

тути перепідготовки кадрів, науково-дослідні установи. Саме ці інноваційні компоненти в комплексі можуть перетворити виробничу систему, оновлюючи виробничий апарат, готуючи та спонукаючи ефективно його використовувати.

Висновки з проведеного дослідження. На підставі вивчених та досліджених понять щодо розкриття суті категорії інновації в діяльності аграрних підприємств можна зробити висновок, що агроінновації – сукупність сучасних форм, методів, принципів та технологій, що допомагають товаровиробнику використовувати нові технічні засоби у зберіганні та переробці продукції рослинництва і тваринництва, впроваджувати новітні технології обробки ґрунту, вдосконалені або нові результати селекційно-генетичної, біотехнологічної і біоінженерійної діяльності, енергозберігаючі технології, нові підходи до управління, організації виробництва і праці, які надають можливість досягти збільшення врожайності, продуктивності, економічності та виробництва екологічної продукції, що забезпечить підприємство прибутковістю, стабільністю і конкурентоспроможністю. Сутність категорії «інновації» проявляється також і через їх функції, які відображають їх призначення в економічній системі і роль у господарському процесі.

Вивчення основних видів інновацій для сільськогосподарських підприємств показало, що використання їх буде результативним для суб'єкта господарювання, якщо це буде систематизовано та комплексно. Це сприятиме вдалому протіканню інноваційного процесу, що призведе до прогресивних науково-технічних, технологічних, організаційних, соціально-економічних, екологічних змін та підвищення ефективності діяльності підприємств.

Сьогодні впровадження агроінновацій безпосередньо пов'язане з отриманням висококонкурентних переваг у сільськогосподарському виробництві. Агросектор України вже накопичив значний банк технологій і в 2018 р. перейде до фази їх інтеграції. Нові агротехнології, які тільки зароджуються у середовищі стартапів, будуть приєднуватися до цілісних ІТ-систем і практично застосовуватися у виробничому процесі.

Підвищення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектору економіки України, їх своєчасна адаптація до змін конкурентного середовища, формування стійких конкурентних переваг на основі найбільш повної взаємоузгодженості стратегічних можливостей підприємств із внутрішнім потенціалом та невикористаними резервами, максимальна синергізація ефективності роботи на конкурентному ринку також безпосередньо залежать від темпів технологічного оновлення та дифузії інновацій.

Таким чином, розвиток аграрних підприємств в Україні відбувається в умовах докорінних економічних перетворень, спрямованих на посилення

економічних методів управління й інноваційні компоненти їхнього функціонування. Цільова спрямованість такої трансформації полягає у такому: досягнення економічного зростання і збалансованості функціонування; забезпечення органічного поєднання інтересів суб'єктів господарських відносин; перетворення науково-технічного прогресу в головний чинник економічного зростання; створення умов для реалізації пріоритету споживача в господарських відносинах. Інноваційні зміни у функціонуванні аграрних підприємств сприяють розв'язанню питань техніко-технологічного оновлення, інноваційно-маркетингового розвитку й економічного зростання.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Главный журнал по вопросам агробизнеса URL: <http://propozitsiya.com/ukrainskie-razrabotchiki-prezentovali-tri-agroinnovacii> (дата звернення: 12.03.2018).
2. Дацій О.І. Фінансове забезпечення інновацій в агропромисловому комплексі України. Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку. 2011. № 1. С. 65–76.
3. Економічний енциклопедичний словник URL: <http://subject.com.ua/economic/slovnik/2651.html> (дата звернення: 06.10.2017).
4. Економічний словник-довідник URL: <http://www.sesia.org.ua/348.html> (дата звернення: 06.10.2017).
5. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40–IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 06.10.2017).
6. Захарін С. Інвестиційне забезпечення відтворення основних фондів. Економіка України. 2007. № 5. С. 43–51.
7. Ильенкова С.Д. Инновационный менеджмент: учебник для вузов. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. С. 16.
8. Кирилов Ю. Є., Грановська В.Г. Агротехнопарки як інноваційний напрям конкурентоспроможного розвитку підприємств аграрного сектору. Економіка АПК. 2017. № 6. С. 65–73.
9. Ковалев Г.Д. Основы инновационного менеджмента: учебник для вузов; под ред. В.А. Швандра. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. 208 с.
10. Кондратьев Н.Д. Основные проблемы экономической динамики. М.: Наука, 1991. 569 с.
11. Котлер Ф. Маркетинг в третьем тысячелетии: Как создать, завоевать и удержать рынок. М.: АСТ, 2000. 272 с.
12. Котлер Ф. Основы маркетинга; пер с англ.; общ. ред. и вступ. ст. Е.М. Пеньковой. М.: Прогресс, 1990. С. 214.
13. Кругликов А.Г. Системный анализ научно-технических нововведений. М.: Наука, 1991.
14. Массе П. Критерии и методы оптимального определения капиталовложений. М., 1971. 415 с.
15. Морозов Ю. Инновационный менеджмент. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. С. 6.
16. Портер М. Конкуренция. М.: Вильямс, 2001. 171 с.

17. Pirc X. Managing high technology companies Blmont. N. Y., 1983.

18. Ротвелл Р., Гардинер П. Invention, innovation, re-innovation and the role of the user. Techonovation. 1985. № 3. 168 p.

19. Сорос Дж. Открытое общество. Реформируя глобальный капитализм. М., 2001. 379 с.

20. Тидд Д., Бессант Д., Павитт К. Managing innovation. John Wiley and Sons, LTD, Chichester, 2001.

21. Уколова Н.В. Формирование хозяйственного механизма инновационного развития социально-экономической системы: автореф. дис. ... доктора эконом. наук: спец. 08.00.01 «Общая экономическая теория». Саратов, 2011. 43 с.

22. Фатхутдинов Р. Конкурентоспособность: экономика, стратегия управление. М.: ИНФРА-М, 2000. С. 279.

23. Фостер Р. Обновление производства: атакующие выигрывают. М.: Прогрес, 1987.

24. Хамел Г., Прахалад К. Конкурируя за будущее. М.: Олимп-Бизнес, 2002. 216 с.

25. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. К.: Знання, 1999. С. 34.

26. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры); пер. с англ. М.: Прогресс, 1982. 455 с.

27. Kanter R.M. The Change Masters: Corporate Entrepreneurs at Work. London: Allen and Unwin, 1983. P. 20.

8. Kirilov Yu. Ye. Agrotehnoparki yak innovacijnij napryam konkurentospromozhnogo rozvitku pidpriyemstv agarnogo sektoru / Yu.Ye. Kirilov, V. G. Granovska // Ekonomika APK. – 2017. – № 6 – S. 65–73.

9. Kovalev G. D. Osnovy innovacionnogo menedzhmenta: Uchebnik dlya vuzov / Kovalev G. D.; pod red. Shvandra V. A. – М.: YuNITI – DANA, 1999. – 208 s.

10. Kondratev N.D. Osnovnye problemy ekonomicheskoy statiki dinamiki. – М.: Nauka. 1991. – 569 s.

11. Kotler F. Marketing v tretem tysyacheletii: Kak sozdat, zavoevat i uderzhat rynek. – М.: ООО "Izdatelstvo AST", 2000. – 272 s.

12. Kotler F. Osnovy marketinga: Per s angl. / Obsh. red. i vstup. st. E.M. Penkovej. – М.: Progress, 1990. – 736 s., s. 214.

13. Kruglikov A. G. Sistemnyj analiz nauchno-tehnicheskij novovvedenij. – М.: Nauka, 1991.

14. Masse P. Kriterii i metody optimalnogo opredeleniya kapitalovlozhenij. – 1971. – 415 s.

15. Morozov Yu. Innovacionnyj menedzhment. – М.: YuNITI-DANA, 2000. – S. 6.

16. Porter M. Konkurenciya. – М.: Vilyams, 2001. – 171 s. 22

17. Rigs H. Managing high technology companies Blmont. – N. Y., 1983.

18. Rotvell R., Gardiner P. Invention, innovation, re-innovation and the role of the user. // Techonovation. – 1985. –3. – 168 r.

19. Soros Dzh. Otkrytoe obshestvo. Reformiruya globalnyj kapitalizm. – М., 2001. – 379 s.

20. Tidd D., Bessant D., Pavitt K. Managing innovation. John Wiley and Sons, LTD, Chichester, 2001.

21. Ukolova N.V. Formirovanie hozyajstvennogo mehanizma innovacionnogo razvitiya socialno-ekonomicheskoy sistemy : avtoref. dis. na soiskanie nauk. stepeni doktora ekonom. nauk : spec. 08.00.01 "Obshaya ekonomicheskaya teoriya" / N.V. Ukolova. – Saratov, 2011. – 43 s.

22. Fathutdinov R. Konkurentospobnost: ekonomika, strategiya upravlenie. – М.: INFRA-M, 2000. – S. 279.

23. Foster R. Obnovlenie proizvodstva: atakuyushie vyigryvayut. – М.: Progres, 1987.

24. Hamel G., Prahalad K. Konkuriruya za budushee. – М.: Olimp-Biznes, 2002. –216 s.

25. Chervanov D. M., Nejnova L. I. Menedzhment innovacijno-investicijnogo rozvitku pidpriyemstv Ukraini. – К.: Znannya, 1999. – S. 34.

26. Shumpeter J. Teoriya ekonomicheskogo razvitiya (Issledovanie predprinimatelskoj pribyli, kapitala, kredita, procenta i cikla konyunktury): Per. s angl. – М.: Progress, 1982. – 455 s.

27. Kanter R. M. The Change Masters: Corporate Entrepreneurs at Work. – London: Allen and Unwin. – 1983. – p. 20.

REFERENCES:

1. Glavnyj zhurnal po voprosam agrobiznesa URL: <http://propozitsiya.com/ukrainskie-razrabotchiki-prezentovali-tri-agroinnovacii> (data zvernennya: 12.03.2018).

2. Dacij O.I. Finansove zabezpechennya innovacij v agropromislovomu kompleksi Ukraini / O.I. Dacij // Problemi investicijno-innovacijnogo rozvitku. – 2011. – № 1. – S. 65-76.

3. Ekonomichnij enciklopedichnij slovník URL: <http://subject.com.ua/economic/slovník/2651.html> (data zvernennya: 06.10.2017).

4. Ekonomichnij slovník-dovidnik URL: <http://www.sesia.org.ua/348.html> (data zvernennya: 06.10.2017).

5. Zakon Ukraini "Pro innovacijnu diyalnist" vid 04.07.2002 № 40-IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (data zvernennya: 06.10.2017).

6. Zaharin S. Investicijne zabezpechennya vidtvo-rennna osnovnih fondiv //Ekonomika Ukraini. – 2007. – № 5. – S. 43-51.

7. Ilyenkova S. D. Innovacionnyj menedzhment: Uchebnik dlya vuzov. – М.: Banki i birzhi, YuNITI, 1997. – S. 16.

ECONOMIC CONTENT OF INNOVATIONS FOR AGRICULTURAL ENTERPRISES

Today, one of the main factors that influence the efficiency of economic activity of agrarian enterprises is the volume of contributed investments to the production process. Therefore, the investment and innovation processes taking place in the countries of the world and in Ukraine, in particular, require, first of all, theoretically substantiated disclosure of the essence of concepts of "innovation" and "agro innovations".

Currently, innovations are an instrument, a means for the solution of complex problems and achievement of strategic targets for development with the purpose of growth of the economy and raise of the welfare of citizens. Instead, innovations for agricultural enterprises are, first of all, the introduction of modern research findings and development in production process in the form of new varieties and hybrids of agricultural crops, breeds, and species of animals, stamps of microorganisms, familiarization of modern agricultural machinery, technological processes, chemical and biological preparations (vaccines).

The study of the main types of innovations for agricultural enterprises has shown that their use will be effective for the economy entity if it is systematized and integrated. It will contribute to the successful progress of the innovation process, which will lead to progressive scientific-technical, technological, organisational, socio-economic, environmental changes and an increase of the efficiency of enterprises.

Agro innovations are becoming more and more important for the agricultural sector of the economy and thus they are paid attention as to their research at the theoretical level, so to the implementation in practice. In the broadest sense, agro innovation is an innovation accomplishing in the agrarian sphere. Two main conditions for the implementation of the investment process at agrarian enterprises are determined: adequate resource potential of the enterprise for the development of investment sphere; the presence of economic entities that are able to provide the investment process at the required degree, taking into account particularity of the enterprise.

As of today, the introduction of agro innovations is a trend, a tendency to obtaining highly competitive advantages in the agricultural production. The agricultural sector of Ukraine has already collected a significant bank of technologies and in 2018 will move to the phase of their integration. New agro-technologies that are only emerging in the environment of start-ups will be aligned with integral IT systems and practically applied in the production process. The investigated innovative changes taking place in the functioning of agrarian enterprises contribute to the solution of issues of technical and technological renewal, innovation and marketing development, and economic growth.